

בש"פ 6493/15 - מדינת ישראל נגד ח' ב' ר'

בבית המשפט העליון

בש"פ 6493/15

לפני: כבוד השופט ח' מלצר

העוררת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: ח' ב' ר'
ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט י' ליפשיץ) ב-מ"ת 30191-05-15 מתאריך 24.9.2015

תאריך הישיבה: י"ב בתשרי התשע"ו (25.9.2015)

בשם העוררת: עו"ד עדי שגב

בשם המשיב: עו"ד רונן חליוה

החלטה

1. לפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט י' ליפשיץ) ב-מ"ת 30191-05-15 מתאריך 24.9.2015, בגדרה הורה בית המשפט הנכבד על מעצרו של המשיב בתנאי פיקוח אלקטרוני, עד תום ההליכים נגדו.

אביא להלן בתמציתיות את הנתונים הדרושים להכרעה.

עמוד 1

2. בתאריך 17.5.2015 הוגש נגד המשיב כתב אישום, המייחס לו, בין היתר, עבירות של: קשירת קשר לביצוע פשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין, או החוק); חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(2) לחוק העונשין בצירוף סעיף 29 לחוק; ועבירות בנשק לפי סעיף 144(א) ו-(ב) לחוק העונשין בצירוף סעיף 29 לחוק.

3. לפי עובדות כתב האישום, המשיב ואחיו (להלן בפיסקה זו: השניים) קשרו קשר לירות במתלון, קרוב משפחתם, בשל סכסוך שנתגלע ביניהם, על רקע רציחתו של אחיהם של השניים כשנה לפני האירוע. בתאריך 21.4.2015, הצטיידו השניים באקדח וארבו למתלון בקרבת ביתו. בשלב כלשהו, המתלון יצא מביתו, נכנס למכוניתו והחל בנסיעה, תוך שהוא חולף על פני מקום המסתור של השניים. אז, יצאו השניים, לפי הנטען, ממקום מחבואם, והחלו לירות לכיוונו של המתלון 14 כדורים - 8 מתוכם פגעו ברכבו של המתלון.

4. במקביל להגשת כתב האישום, העוררת הגישה גם בקשה לעצור את המשיב עד תום ההליכים המשפטיים נגדו, וזאת, לטענתה, לנוכח קיומן של ראיות לכאורה להוכחת אשמו של המשיב, וכן לנוכח מידת המסוכנות הגבוהה הנשקפת ממנו, בשים לב לחומרת העבירות המיוחסות לו. בבקשתה, העוררת עמדה אף על הרשעותיו הקודמות של המשיב בעבירות של: תקיפה הגורמת חבלה של ממש וניסיון גניבה, בגין הושת עליו, בין היתר, מאסר על תנאי בר הפעלה בן 7 חודשים.

5. לאחר דיון ראשון בראיות לכאורה, בית המשפט המחוזי הנכבד קבע, בתאריך 1.6.2015, כי הגם שנראה לכאורה כי אחי המשיב הוא שביצע, לכאורה, את הירי, בעוד חלקו של המשיב באירוע איננו ברור, הרי שהמסוכנות הנשקפת מהמשיב למתלון ולציבור - גדולה, וזאת, על רקע עצם מעורבותו באירוע. עם זאת, לאור גילו הצעיר של המשיב - הורה בית המשפט קמא הנכבד על קבלת תסקיר מבחן בעניינו. יוער כי ביני לביני, בתאריך 23.6.2015, בית המשפט המחוזי הנכבד הורה על מעצרו של אחי המשיב עד תום ההליכים נגדו.

6. בתאריך 5.7.2015 הוגש תסקיר מבחן בעניינו של המשיב, בגדרו נכתב כי: "לא ניתן לשלול סיכון גבוה לפריצת גבולות מצד המשיב". לפיכך, ולאור העובדה ששירות המבחן מצא את בני המשפחה שהוצעו לשמש כמפקחים - בלתי מתאימים לכך, בא שירות המבחן בהמלצה שלא לשחרר את המשיב לחלופת מעצר, ואף לא להורות על מעצרו בתנאי פיקוח אלקטרוני.

7. לאחר שבית המשפט קמא הנכבד שמע את טענות הצדדים באשר לחלופה המוצעת, התרשם מתסקיר שירות המבחן, חקר את המפקחים המוצעים ועיין בחוות-דעת מטעם יחידת הפיקוח האלקטרוני - הורה כב' השופט י' ליפשיץ, בתאריך 12.7.2015, על מעצרו של העורר, מאחורי סורג ובריח, עד תום ההליכים נגדו (להלן: ההחלטה הראשונה).

בית המשפט קמא הנכבד התייחס בהחלטתו לחומרת מעשיו של המשיב, והמסוכנות הטבועה הנשקפת ממנו, כלפי המתלון והציבור בכללותו. הוא קבע כי בנסיבות המקרה, יש לזקוף את גילו הצעיר של המשיב דווקא לחובתו,

וזאת שכן "עולה שהמשיב הינו דמות בלתי מגובשת ובלתי יציבה", מחמת "גילו הצעיר (...) נתוניו (למד עד כיתה ט', הורשע בעבירות אלימות ורכוש) (...) השתתפותו באירוע המיוחס לו (...) [ו] הימלטותו מהשטרים".

בית המשפט הנכבד קמא הנכבד אף עמד על כך שהנשק, שבאמצעותו בוצע, לכאורה, הירי - טרם אותר, ובהקשר זה קבע עוד כי: "אחיו של המשיב... הינו עצור. לכן לא ניתן להוציא מכלל אפשרות שהמשיב יגיע לכלל החלטה שיש 'להשלים את המלאכה'" (ההדגשות שלי - ח"מ).

לבסוף, בית המשפט קבע כי המפקחים הפוטנציאליים, שנבחנו על ידי שירות המבחן - אכן אינם מתאימים לשמש בתפקיד זה, וזאת לאור "עמדתם המיתממת והלא מהימנה באשר לסכסוך ה'פתוח'", ומשום שאין הם סמכותיים דיים.

יחד עם זאת, בית המשפט קמא הנכבד העיר כי בפני המשיב פתוחה הדרך להציע, בעתיד, חלופת מעצר אחרת שתיבחן על פי בקשתו.

8. נוכח האמור בסיפא להחלטה הראשונה, המשיב הגיש בקשה לעיון חוזר בהחלטה הראשונה, והציע בגדרה מפקחים חדשים. הבקשה האמורה נדחתה, בין היתר, על רקע תסקיר נוסף שהוגש בעניינו של המשיב, אשר בא גם זו הפעם בהמלצה שלא לאשר את החלופה המוצעת, וזאת מנימוקים דומים לאלו שבגינם נפסלו המפקחים הקודמים.

בהמשך, המשיב הגיש "המלצה לטיפול ולחלופת מעצר" מטעם "בית חם למכור קרית אתא" (להלן: המוסדהמוצע). המדובר במוסד פרטי, המעניק טיפול, בסוג של אישפוז, לאנשים הסובלים מבעיות התמכרות. שירות המבחן בדק את חלופת המעצר האמורה, וקבע, בתסקיר מתאריך 21.9.2015, כי אין בידיו מספיק מידע לגבי טיבם של התנאים במקום, או באשר ליכולתה של המסגרת המוצעת לפקח על המשיב ולהתמודד עם הסיכון הנשקף ממנו, תוך מניעת הסלמה נוספת בהתנהגותו.

9. בית המשפט המחוזי הנכבד הורה בהחלטתו מתאריך 24.9.2015, בניגוד לעמדת שירות המבחן, על מעצרו של המשיב בתנאי פיקוח אלקטרוני במוסדהמוצע עד תום ההליכים נגדו. זאת, לאחר שבית המשפט קמא הנכבד ערך סיור במוסד האמור והתרשם כי מדובר במוסד ותיק, המרושת במצלמות בחללים הציבוריים, וכי יש בו נוכחות של מדריך בכל שעות היממה (שיכול לפקח על המשיב, ולדווח, במידת הצורך, על כל הפרה של תנאי מעצרו). בית המשפט קמא הנכבד עמד אמנם בהחלטתו על הבעייתיות העקרונית הכרוכה בשחרורו של עצור לחלופה במוסד "פרטי", ואף ציין כי מהביקור במוסד המוצע עולה שאדם הרוצה להימלט ממנו - יכול בתנאים מסוימים לעשות כן. יחד עם זאת, נקבע שאין כל ערובה לכך שמעצר בית "רגיל" ימנע אף הוא הימלטות, ועל כן השמתו של המשיב במעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני במוסד האמור הוא בבחינת הרע במיעוטו מבין "שתי חלופות שאין אופטימליות".

על החלטה זו הוגש הערר שלפני מטעם המדינה.

10. טענתה המרכזית של העוררת במכלול הינה כי המשיב איננו מתאים להיות מושם במעצר בתנאים של פיקוח אלקטרוני במוסד המוצע, וזאת לאור המסוכנות הרבה הנשקפת ממנו, בשים לב לחומרת האירוע שבו היה מעורב - מסוכנות, אשר מתחזקת על רקע האמור בתסקירי שירות המבחן בעניינו, ולנוכח עברו הפלילי.

העוררת אף עומדת על כך שהחלטתו של בית המשפט קמא הנכבד, מושא הערר שבפני, איננה עולה בקנה אחד עם ההחלטה הראשונה בעניינו של המשיב, שבגדרה הוא הורה לעצור את המשיב עד תום ההליכים מאחורי סורג ובריא. העוררת טוענת כי בית המשפט קמא הנכבד עמד במפורש, בגדר ההחלטה הראשונה, על כך שדמותו של המשיב איננה מגובשת או יציבה, שכלי הנשק ששימש לכאורה את אחי המשיב, באירוע מושא הערר - טרם אותר, ושלא ניתן להוציא מכלל אפשרות שהמשיב יבקש "להשלים את המלאכה". לטענת העוררת, גם אם נמצאים מפקחים מתאימים במוסד המוצע, שאר הנתונים המצביעים על מסוכנותו של המשיב ואשר שוללים את האפשרות להשימו במעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני - עומדים בעינם.

עוד טוענת העוררת כי העבירה המיוחסת למשיב מקימה חזקת מסוכנות על פי סעיף 21(א)(1)(ג)(5) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים). משכך, ולנוכח הוראת סעיף 22ב(1) לחוק האמור, נדרשים "טעמים מיוחדים" כדי להטיל על המשיב מעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני - חלף השמתו במעצר מאחורי סורג ובריא. לטענתה של העוררת, בית המשפט הנכבד קמא לא פירט בהחלטתו מהם אותם טעמים מיוחדים המצדיקים סטייה מברירת המחדל בנסיבותיו של המשיב. עוד מוסיפה העוררת בהקשר זה כי העובדה שהמשיב עצור כבר חמישה חודשים - איננה יכולה להוות "טעם מיוחד" שכזה, בנסיבות המקרה דנן.

דיון והכרעה

11. לאחר שעיינתי בערר ובמסמכים שצורפו לו, ושמעתי את טענות הצדדים בדיון שהתקיים בפני בתאריך 25.9.2015 - הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להתקבל.

12. סעיף 22ב(א) לחוק המעצרים, קובע "מנגנון תלת-שלבי" לבחינת התנאים למתן צו למעצר בפיקוח אלקטרוני לאחר הגשת כתב אישום, ואפרט אותם בתמצית להלן:

(א) בשלב הראשון, יש לבחון את התקיימות התנאים למתן צו מעצר לפי סעיף 21(א) לחוק המעצרים.

(ב) בשלב השני, יש לבחון האם ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור הנאשם בערובה כאמור בסעיף 21(ב)(1) לחוק.

(ג) בשלב השלישי, אם נמצא כי לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה - בית המשפט רשאי, בהסכמת הנאשם, להורות כי חלף החזקתו מאחורי סורג ובריא הוא יעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני, ובלבד

שמעצר בדרך האמורה יגשים את תכלית המעצר. זאת, בין היתר, בשים לב לחומרת העבירה ולעברו הפלילי של הנאשם (ראו באופן כללי: בש"פ 5285/15 מדינת ישראל נ' פלוני (10.8.2015)).

13. בראי התשתית הנורמטיבית שנפרשה בקצרה לעיל, דומה עלי כי בנסיבות המקרה דנן – השמתו של המשיב במעצר בפיקוח אלקטרוני במוסד המוצע תחת תכלית מעצרו עד תום ההליכים, ולכן, אין להכשירה.

ביסוד עמדתי זו, ניצבים שני נימוקים מרכזיים, ואעמוד עליהם בקצרה להלן:

ראשית, מקובלת עלי עמדתה של העוררת כי העבירות החמורות המיוחסות למשיב, שנעשו לכאורה מתוך מניע של נקמה, מצביעות על מסוכנות אינהרנטית, הטבועה במשיב, הן כלפי המתלונן והן כלפי הציבור. עובדה זו מצטרפת לכך שהמשיב כבר הורשע בעבר בעבירת אלימות חמורה, וכן להתרשמותו של שירות המבחן בעניינו של המשיב, אשר קבע פעם אחר פעם כי אישיותו של המשיב איננה מגובשת, או יציבה דיה, וכי ישנו חשש ל"פריצת גבולות" מצדו, בין היתר על רקע גילו הצעיר (אינני נכנס כאן לדברים שאמר לכאורה המשיב למדובב שכן לגביהם ניטשה מחלוקת קשה בין הצדדים). די במכלול זה כדי לעורר ספק בדבר התאמתו של המשיב למעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני.

שנית, נראה כי לא חל שינוי נסיבות מהותי, המצדיק לשנות מההחלטה הראשונה בעניינו של המשיב, בדבר מעצרו מאחורי סורג ובריח, וכי לא מתקיימים כאן "טעמים מיוחדים", המצדיקים סטייה מברירת-המחדל, הנובעת מחזקת המסוכנות הגלומה בעבירות המיוחסות למשיב. בית המשפט המחוזי הנכבד קבע בגדרי ההחלטה הראשונה, באופן חד משמעי, כי המסוכנות הנשקפת מן המשיב איננה מאפשרת לעצרו בתנאי פיקוח אלקטרוני, ואף העלה את האפשרות "שהמשיב יגיע לכלל החלטה שיש 'להשלים את המלאכה'", היינו: יוסיף לנסות ולפגוע במתלונן. כן מקובלת עלי טענת העוררת כי לא די בעצם חלוף הזמן, שבו היה המשיב נתון במעצר מאחורי סורג ובריח עד כה כדי להוות "טעם מיוחד" במשמעות סעיף 22ב(ב) לחוק המעצרים.

14. הנה כי כן, לנוכח כל האמור לעיל, דומה עלי כי בנסיבות המקרה שבפני – לא ניתן להשיג, בשלב זה, את מטרת המעצר בדרך של השמת המשיב במעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני, או לשחררו לחלופת מעצר.

15. סוף דבר: הערר מתקבל. העורר יוותר במעצר מאחורי סורג ובריח, עד תום ההליכים נגדו.

ניתנה היום, י"ב בתשרי התשע"ו (25.9.2015).

ש ו פ ט

עמוד 5

